

Tjänsteställe, handläggare

Område kultur och ideell sektor, Lena Adem, Petra Jansson

Datum

2022-05-17

Beteckning

Utkast kulturplan

Bild och form i Örebro län

Området bild och form omfattar flera uttryck och tekniker. Här finns bildkonst, konsthantverk, skulptur och fotografi. Det finns även samtidskonst som spänner över en mängd olika medier och gränsöverskridande uttryck. Infrastrukturen utmärker sig genom att den består av en mängd aktörer; både föreningar och enskilda konstnärer. Några av de mer välkända är Open Art, Konst på hög och Ställbergs gruva/The non existent Center.

Professionella kulturskapare, utställningsarrangörer och ateljéföreningar

I länet bor och verkar över 150 professionella konstnärer¹ där en majoritet är kvinnor. Verksamheterna drivs ofta som enskilda firmor och det är även vanligt att konstnären kombinerar sitt professionella konstnärskap med en anställning inom något annat yrke. Det finns också de som arbetar som pedagoger inom skolan, kulturskolan eller hos utställningsarrangörer.

Det finns ett trettiotal utställningsarrangörer som visar utställningar inom bild och form-området. Exempel på privata gallerier i länet är Galleri Örsta i Kumla kommun och Galleri Nord i Örebro kommun. Flera konsthantverkare säljer och/eller ställer ut i sina konstverk i anslutning till sina verkstäder, som Krukmakaregården i Karlskoga kommun och Svalbo keramik i Nora kommun.

I länet finns flera ateljéföreningar, exempelvis Konstbunkern, Atlasgruppen och F2 i Örebro och Bofors gamla station i Karlskoga.

Utbildning

Länet har en högskoleförberedande utbildning i fri konst på Örebro Konstskola. Det finns även tre folkhögskolor med utbildningar inom bild och form. Kävesta folkhögskola har utbildning inom konst och formgivning. Karlskoga folkhögskola har utbildning inom bild och keramik och Hällefors folkhögskola inom form, design och inredningsarkitektur.

---

¹ Där konstfotografer och konsthantverkare också ingår.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08
Organisationsnummer: 232100-0164

På gymnasienivå finns estetprogram i Örebro (Karolinska gymnasiet, Rudbecksgymnasiet), Lindesberg och Hallsberg. Exempel på privata gymnasieskolor med estetisk inriktning är LBS Kreativa gymnasiet, Grillska och NTI, alla i Örebro. Även Riksgymnasiet för döva och hörselskadade har estetiskt program.

Konst genom regional verksamhet

Region Örebro län har två utvecklingsledare som arbetar med främjande inom Bild och form. Region Örebro län har också en egen konstsamling och tre konsthandläggare som arbetar med att utöka och tillgängliggöra den konst som organisationen äger. Varje år fördelar Region Örebro län verksamhetsmedel till The non existent Center/Sällbergs gruva (Ljusnarsbergs kommun), skulpturutställningen Konst på hög (Kumla kommun) och Örebro läns museum.

Konst genom kommunal verksamhet

Länets kommuner har en central roll för bild och form-området i länet. Örebro kommun har en nyckelroll och driver dels Örebro konsthall (som visar samtida konst) och OpenART som är Nordens största konstbiennial för samtidskonst. OpenART äger rum vartannat år i centrala Örebro och lockar nationella och internationella konstnärer och besökare till länet.

Kumla kommun profilerar sig inom konstområdet genom satsningen Konst på hög. Flertalet kommuner är utställningsarrangörer med separata konsthallar eller konsthallar i bibliotek. Länets grundskolor och förskolor har bild och form som en del i undervisningen. Förskolorna och skolorna tar också, i varierande grad, emot professionella konstnärer. En del av länets kulturskolor ger barn möjlighet att själva skapa på fritiden. De flesta kommuner är också ägare till egna konstsamlingar. En del kommuner genomför återkommande konst- och kulturrundor, i samverkan med föreningslivet. Exempel på sådana är Ljusstråk i Nora kommun och Vinterspår i Lindesberg.

Konst genom civilsamhället

I Örebro län finns flera ideella organisationer och föreningar med stor betydelse för bild och form-området i länet. Konstfrämjandet Bergslagen² satsar på samtida konstutställningar och arbetar på olika sätt för att konst ska nå alla i samhället.

I länet finns en av Sveriges regionavdelningar inom föreningen Svensk Form, Sveriges konstföreningar³ och ett flertal lokala konstföreningar som exempelvis Nora Art⁴. Konsthantverkarna Örebro är ett kooperativ med konsthantverkare från länet som regelbundet genomför utställningar med nutida svenskt konsthantverk⁵.

² Verksamheten får föreningsmedel av Region Örebro län.

³ Verksamheten får föreningsmedel av Region Örebro län.

⁴ Verksamheten får föreningsmedel av Region Örebro län.

⁵ Verksamheten får föreningsmedel av Region Örebro län.

Andra viktiga aktörer är Konstnärernas kollektivverkstad (KKV) i Örebro⁶, Örebro läns grafikgrupp⁷ och Karlskoga-Degerfors grafikverkstad. Det finns också konstnärsföreningar som ordnar utställningar och konstrundor, exempelvis Norra Vätterns bild och formkonstnärer och Konst runt Möckeln. Studieförbunden⁸ har ett brett utbud inom bild och form-området med fokus på amatörverksamhet och möjligheten att själv skapa.

Aktörer med regionala verksamhetsmedel i Örebro län

Konstfrämjande verksamhet, Region Örebro län (kultursamverkansmodellen)

Region Örebro län finansierar en heltidstjänst och en halvtidstjänst inom bild och form. Verksamheten stärker infrastrukturen i länet och arbetar för att visa upp en mängd olika typer av konstuttryck. Detta sker genom att:

- stötta kulturskapare, institutioner, kommuner, organisationer och andra aktörer som utgör områdets infrastruktur samt stärka samverkan dem emellan.
- stötta och stimulera konstnärer och konsthantverkare exempelvis genom fortbildning, fördelning av medel, kunskapsutbyten, mötesplatser och nätverk.
- stärka kompetensen inom konstpedagogik och barn och ungas möjlighet att möta det professionella konstlivet och utveckla sitt konstnärliga uttryck. Exempelvis genom KulturKraft och genom samarbete med andra regioner inom det konstpedagogiska fältet.

Se mer om verksamheten och det regionala uppdraget här ([länka webb](#))

Konsthandläggare, Region Örebro län (verksamhet inom Region Örebro län)

Konsthandläggarna ansvarar för Region Örebro läns konstsamling med cirka 17 000 konstverk. Samlingen utökas ständigt genom nya inköp och byggnadsanknuten konst och Region Örebro län följer Enprocentsregeln⁹. Konsten skapar en välkomnande, omhändertagande och stimulerande miljö för personal, patienter och andra besökare i Region Örebro läns olika lokaler. Målet är att konstverken ska nå ut till människor med varierande bakgrund, smak, värderingar och livssituationer. Konstverksamheten

⁶ Verksamheten får föreningsmedel av Region Örebro län.

⁷ Verksamheten får föreningsmedel av Region Örebro län.

⁸ Studieförbunden får årliga medel av Region Örebro län.

1. ⁹ Enprocentsregeln är en ekonomisk princip för investeringar som innebär att en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer investeras i byggnadsanknuten konstnärlig gestaltning.

har tre anställda konsthandläggare. De ingår i förvaltningsavdelningen inom Regionservice fastigheter.

Se mer om verksamheten och det regionala uppdraget här ([länka webb](#))

The non existent center, TNEC (kultursamverkansmodellen)

TNEC finns vid Ställbergs gruva i Ljusnarsbergs kommun och blev en del av samverkansmodellen i Örebro län 2017. TNEC är en grupp av konstnärer som arbetar med olika samhällsfrågor på ett gränsöverskridande sätt, med inriktning på samtidskonst. I gruppen ingår kompetenser inom:

- konst
- regi
- komposition
- formgivning
- arkitektur
- snickeri
- sociologi
- psykologi
- journalistik
- energiteknik
- performance.

Ett viktigt fokus för verksamheten är perspektiv på stad och landsbygd. Att arbeta utanför storstädernas centrum är ett ställningstagande för att bredda berättelserna i samtidskonsten.

Se mer om verksamheten och det regionala uppdraget här ([länka webb](#))

Konst på hög (regionala verksamhetsmedel)

Konst på hög är en skulpturpark som ligger på toppen av Kvarntorpshögen i Kumla. Kvarntorpshögen är en slagghög på över 100 meter och en restprodukt från när olja utvanns av skiffer. Slagghögen är en annorlunda utställningsmiljö för skulpturområdet och samtidigt ett rekreationsområde. Här finns flera motionssatsningar som exempelvis skidåkning, mountainbike och naturgym. Cirka 30 000 personer besöker området varje år.

Konst på hög initierades i mitten av 90-talet av Anders Fasth (ägare av Galleri Örsta) och Olle Medin (lokal konstnär). Det är Kumla kommun som driver verksamheten och det finns ett trettiotal skulpturer av nationellt och internationellt erkända konstnärer, exempelvis Peter Johansson, Lenny Clarhäll, Maria Miesenberger, Ulla Viotti och Anders Krisår. Samlingen utökas regelbundet.

Se mer om verksamheten och det regionala uppdraget här ([länka webb](#))

Örebro läns museum (kultursamverkansmodellen)

Örebro läns museum har en roll som en av länets utställningsarrangörer inom bild och formområdet. Museet äger, visar och utökar en större konstsamling på cirka 7 000 verk. Konstsamlingen växer succesivt genom inköp och donationer. Bland de mest betydande förvärven finns stora donationer av skulptören Ulla Viotti, av målaren Karl Axel Pehrson och Jan Håfström. Se mer om Örebro läns museum inom kulturarvsområdet på [sida x](#).

Se mer om verksamheten och det regionala uppdraget här ([länka webb](#))

Kulturvanor bild och form

SOM-institutets nationella kulturvaneundersökning¹⁰ 2019¹¹ visar att 33 procent av befolkningen var på en konstutställning under året. 36 procent tecknar/målar och 66 procent fotograferar¹². De som i lägre grad tar del av konstutställningar är män, personer utanför storstad/tätort, personer med låg utbildning/från arbetarhem utan hög inkomst. De som i lägre grad tecknar/målar är män, personer över 50 år och personer med lägre utbildning. De som i lägre grad fotograferar var personer med låg utbildning, låg inkomst och äldre personer.

---

¹⁰ SOM-institutets kulturvaneundersökningar har genomförts årligen sedan 1986. År 2019 var det drygt 10 000 personer som besvarade enkäten.

¹¹ Före pandemin

¹² Statistiken visar i vilken mån en person har fotograferat under året, inte vilket slags fotograferande det handlar om.